

OBSAH

PŘEDMLUVY	5
I. VÝVOJ DĚTSKÉHO LÉKAŘSTVÍ A OŠETROVATELSTVÍ	9
A. STRUČNÉ DĚJINY DĚTSKÉHO LÉKAŘSTVÍ	9
B. NÁSTIN VÝVOJE DĚTSKÉHO OŠETROVATELSTVÍ	10
C. ÚKOL DĚTSKÉ SESTRY	12
D. ZARÍZENÍ PÉČE O DÍTĚ	17
II. PÉČE O ZDRAVÉ DÍTĚ	21
A. OBDOBÍ DĚTSKÉHO VÝVOJE	21
1. Novorozenecké období	22
2. Kojenecké období	22
3. Batolivé období	23
4. Předškolní věk	24
5. Školní věk a doba pohlavního zrání	24
B. RŮST A VÝVOJ DÍTĚTE	25
1. Růst váhový a délkový	25
2. Růst hlavy a hrudníku	29
3. Růst kostry, dentice	30
4. Psychický vývoj	32
a) Novorozenec	32
b) Kojenec 2 až 3měsíční	33
c) Kojenec 4 až 5měsíční	33
d) Kojenec 6 až 9měsíční	34
e) Kojenec 9 až 12měsíční	34
f) Děti mezi 1. až 3. rokem	34
g) Děti mezi 4. až 6. rokem	34
h) Děti od 7 do 12 let	36
i) Období pubertální	36
C. NOVOROZENEC	37
1. První ošetření novorozence	37
2. Vzhled a projevy novorozence	39
3. Výživa novorozence	43
a) Přirozená výživa — kojení	43
b) Umělá výživa	46
4. Úprava prostředí	46
5. Péče o novorozence	47
a) Péče o pupeční pahýl	48
b) Koupání a tělesná hygiena	49
c) Oblékání a pobyt na vzduchu	54

D. KOJENEC	56
1. Výživa kojence	56
a) Přirozená výživa	56
b) Tvorba a složení mateřského mléka	57
c) Technika kojení	59
d) Překážky kojení, zákaz kojení, odstavování	64
e) Smíšená výživa	67
f) Umělá výživa	67
g) Vzory jídelníčků a pokyny pro přípravu jídel	83
2. Péče o kojence	89
a) Oblékání	89
b) Koupání a tělesná hygiena	90
c) Spánek a bdění	90
d) Zaměstnání kojence	91
3. Úprava prostředí	92
E. BATOLE	93
1. Výživa batolete	93
a) Hlavní zásady výživy	93
b) Vzory jídelníčků	95
2. Péče o batole	97
a) Oblékání	97
b) Tělesná hygiena	98
c) Péče o tělesný a duševní vývoj	99
3. Prostedí doma a v kolektivních zařízeních	100
4. Hygiena v kolektivních zařízeních	103
F. DÍTĚ PŘEDŠKOLNÍHO A ŠKOLNÍHO VĚKU	104
1. Hlavní zásady výživy	104
2. Hygiena a výchova	105
a) V domácím prostředí	105
b) V kolektivních zařízeních	108
III. PÉČE O NEDONOŠENÉ DÍTĚ	111
A. SROVNÁNÍ DÍTĚTE DONOŠENÉHO A NEDONOŠENÉHO	111
B. VLASTNÍ PÉČE O NEDONOŠENÉ DÍTĚ	114
1. Ochrana před infekcí	116
2. Péče o tělesnou teplotu	117
3. Výživa nedonošeného dítěte	121
C. PROGNOZA NEDONOŠENÉHO DÍTĚTE	125
IV. NEMOC A JEJÍ PŘÍZNAKY	126
A. DEFINICE ZDRAVÍ A NEMOCI	126
1. Zevní a vnitřní příčiny chorobných stavů	127
2. Průběh choroby	127
B. PŘÍZNAKY A JEJICH ZJIŠŤOVÁNÍ	128
1. Pozorování	129
2. Pohmat, poklep a poslech	131
3. Jiné způsoby zjišťování příznaků	131

C. NĚKTERÉ DŮLEŽITĚJŠÍ PŘÍZNAKY	132
1. Výraz obličeje	132
2. Teplota, tep, tlak, dýchání	133
3. Zvracení, změny stolice a moči	138
4. Bolest	139
5. Křeče a jiné příznaky	140
D. CHOROBOPIS	141
1. Předchorobí	141
2. Stav přítomný	142
3. Záznamy o průběhu choroby (dekurs)	143
E. DIAGNÓZA, LÉČBA, PROGNOZA	143
V. PÉČE O NEMOCNÉ DÍTĚ	145
A. VÝVOJOVÉ ANOMÁLIE U NOVOROZENCE	145
B. PORANĚNÍ PŘI PORODU	153
1. Poranění kostěných částí	154
2. Poranění provázená krvácením	154
3. Poruchy dýchání novorozenců. Hypoxický syndrom	155
a) Časný hypoxický syndrom	155
b) Pozdní hypoxický syndrom	159
4. Poranění nervů	160
5. Poranění měkkých částí	160
C. NEMOCI VLASTNÍ NOVOROZENECKÉMU OBDOBÍ	161
1. Hormonální reakce novorozenců	161
2. Bezvzdušnost plic	161
3. Krvácivá onemocnění novorozenců	161
4. Otoky u novorozenců	162
5. Žloutenka u novorozenců	163
D. INFEKCE V NOVOROZENECKÉ DOBĚ	166
1. Infekce získané za porodu	166
2. Infekce získané po narození	167
a) Onemocnění pupku	168
b) Onemocnění kůže	169
c) Onemocnění sliznice	170
d) Epidemické průjmy novorozenců	171
e) Aspirační plicní záněty	171
f) Sepse u novorozenců	172
E. PORUCHY VÝŽIVY KOJENCŮ	173
1. Příčiny poruch výživy	173
2. Vlastní průjmová onemocnění	174
a) Dyspepsia simplex	174
b) Dyspepsia toxická	176
3. Poruchy výživy s chronickým průběhem	180
F. AVITAMINÓZY	183
1. Avitaminóza A	183
2. Avitaminóza D	184
a) Křivice	184
b) Tetanie	188

3. Hypovitaminóza K	188
4. Vliv vitamínů skupiny B	189
5. Avitaminóza C	189
6. Vliv vitamínu P	190
G. ONEMOCNĚNÍ DÝCHACÍCH CEST A PLIC	190
1. Onemocnění nosu	192
a) Rýma	192
b) Krvácení z nosu	193
c) Zánět hltanu a mandlí	194
2. Nemoci hrtanu	196
a) Vrozený stridor hrtanu	196
b) Zánět hrtanu	196
3. Prudký zánět průdušnice a průdušek	197
4. Bronchiální astma	197
5. Zánět průdušinek	198
6. Bronchiektasie	198
7. Zánět plic	199
a) Záněty plic u novorozenců a mladých kojenců	199
b) Záněty plic u starších kojenců a větších dětí	199
c) Lobární (kruposní) pneumonie	200
d) Absces plicní	201
e) Atypické pneumonie	201
8. Emfyzém plic	202
9. Zánět pohrudnice	202
10. Pneumotorax	203
H. ONEMOCNĚNÍ ÚSTNÍ DUTINY A TRÁVICÍHO TRAKTU	204
1. Záněty sliznice v ústní dutině	204
2. Onemocnění jícnu	205
3. Všeobecné příznaky onemocnění trávicího ústrojí	206
a) Nechutenství	206
b) Zvracení	207
c) Průjem, zácpa	210
d) Bolesti břicha	211
4. Zánět střev	212
a) Zánět tenkého střeva	212
b) Zánět tlustého střeva	212
c) Vředový zánět tlustého střeva	213
5. Coeliakia	214
6. Cystická fibróza pankreatu	215
7. Megacolon congenitum	216
8. Appendicitis	217
9. Ileus	218
10. Invaginace	218
11. Onemocnění pobřišnice	219
a) Ascites	219
b) Zánět pobřišnice	219
12. Střevní cizopasnici	220
a) Roupi	220
b) Škrkavky	222
c) Tasemnice	223
d) Lamblie	223

I. JATERNÍ NEMOCI	224
1. Žloutenka	225
2. Ztvrdnutí jater	227
3. Žlutá atrofie jater	227
4. Zvětšení jater	228
J. OTRAVY	228
1. Všeobecně o otravách	228
2. Některé běžnější otravy	229
K. REVMATICKÁ ONEMOCNĚNÍ	233
1. Akutní revmatismus	233
2. Revmatoidní artritida	235
L. CHOROBY SRDCE A KREVNIHO OBĚHU	237
1. Vrozené vady srdce	239
a) Vrozené vady srdce s trvalou cyanózou	239
b) Vrozené vady srdce s možnou cyanózou	241
c) Vrozené vady bez cyanózy	242
2. Získané vady srdce	242
a) Chlopenní vady	242
b) Poškození srdečního svalu	242
c) Bakteriální zánět srdeční nitroblány	242
d) Nemoci osrdečníku	244
e) Srdeční insuficience	244
M. ONEMOCNĚNÍ MOČOVÉHO ÚSTROJÍ A POHLAVNÍCH ORGÁNŮ	245
1. Poruchy vyměšování moči	246
2. Chorobné příměsi moči a vyšetřování močového ústrojí	247
3. Záněty ledvin	249
a) Prudký zánět ledvin	249
b) Subakutní a chronický zánět	250
4. Urémie	251
5. Lipoidní nefróza	251
6. Jiné choroby ledvin	253
7. Onemocnění močového měchýře a ledvinové pánvičky	254
8. Močové kaménky	254
9. Nádory močového ústrojí	254
10. Onemocnění pohlavního ústrojí u děvčat	255
11. Onemocnění pohlavního ústrojí u chlapců	255
N. KREVNI CHOROBY	256
1. Chudokrevnost	258
a) Anémie posthemorhagické	259
b) Anémie z nedostatku železa	259
c) Anémie způsobená nedostatečnou tvorbou erytrocytů	260
d) Anémie hemolytické	260
2. Choroby bílé krevní složky	261
a) Agranulocytóza	261
b) Leukémie	262
c) Lymfogranulom	262
d) Infekční mononukleóza	262

3. Krevní choroby provázené zvýšenou krvácivostí	263
a) Krvácivá onemocnění způsobená poruchou kapilár	263
b) Krvácivá onemocnění způsobená trombopenií	264
c) Krvácivá onemocnění způsobená poruchou mechanismu srážení	265
4. Zvětšení sleziny	265
5. Reakce a komplikace po převodech krevních	266
O. CHOROBY ŽLÁZ S VNITŘNÍ SEKRECI	267
1. Poruchy štítné žlázy	267
a) Snížená činnost štítné žlázy	267
b) Struma	268
c) Zvýšená činnost štítné žlázy	269
2. Příštítná tělíska	270
3. Poruchy činnosti hypofýzy	271
a) Trpasličí vzrůst	271
b) Fröhlichův syndrom	271
c) Úplavice močová	271
d) Jiné poruchy hypofýzy	272
4. Choroby nadledvinek	272
a) Některé choroby z hypofunkce nadledvinek	272
b) Následky zvýšené činnosti kůry nadledvinek	273
5. Poruchy funkce pohlavních žláz	274
6. Brzlík	274
P. CHOROBY LÁTKOVÉ VÝMĚNY	274
1. Úplavice cukrová	274
Q. NERVOVÉ A DUŠEVNÍ CHOROBY	278
1. Všeobecně o poškození nervové soustavy dítěte vlivy působícími za jeho nitroděložního života a při porodu	278
2. Microcephalus	279
3. Hydrocephalus	279
4. Záněty mozkových plen	280
5. Epidemický zánět mozkových a míšních blan	283
6. Nehnisavé meningitidy	284
7. Záněty mozku a míchy	284
8. Akrodynie	284
9. Zvýšený nitrolební tlak	285
10. Křeče	286
11. Vrozená svalová chabost	289
12. Pokračující svalová dystrofie	290
13. Slabomyslnost	290
14. Mongolismus	291
15. Pomočování	291
R. SYFILIS U DĚTÍ	292
1. Syfilis plodu	293
2. Syfilis kojenců	293
3. Pozdní syfilis	295

S. TUBERKULÓZA V DĚTSKÉM VĚKU	297
1. Příznaky tuberkulózy	298
2. Diagnóza tuberkulózy	298
3. Rozdělení tuberkulózy	301
4. Plicní tuberkulóza	302
a) Primární formy	302
b) Postprimární formy	304
5. Mímoplicní tuberkulóza	305
a) Tuberkulóza mízních uzlin	305
b) Tuberkulóza serózních blan	306
c) Tuberkulóza stěv	306
d) Tuberkulóza močového ústrojí	306
e) Tuberkulóza oka	307
f) Tuberkulóza kostí a kloubů	307
g) Tuberkulóza kůže	307
h) Tuberkulózní zánět mozkových blan	308
i) Skrofulóza	309
6. Léčba, prognóza a prevence tuberkulózy	309
T. ALERGICKÉ REAKCE	311
U. ONEMOCNĚNÍ KŮŽE	314
1. Opruzení	315
2. Seborhoická dermatitis	316
3. Leinerova nemoc	316
4. Kojenecký ekzém	316
5. Kopřivka	317
6. Impetigo	319
7. Parazitární kožní onemocnění	319
a) Svrab	319
b) Vši	320
8. Popálení	320
V. CHOROBY KOSTÍ	321
1. Onemocnění způsobená poruchou osifikace	321
a) Chondrodystrophia	321
b) Osteogenesis imperfecta	322
c) Osteopsathyrosis	322
2. Zánětlivá onemocnění kostní	322
VI. UŽITÍ SULFAMIDŮ A ANTIBIOTIK U DĚTÍ	325
A. SULFAMIDY	325
B. ANTIBIOTIKA	326
1. Penicilin	326
2. Streptomycin	328
3. Ostatní antibiotika	328
VII. ZÁKLADY SOCIÁLNĚ ZDRAVOTNÍ PÉČE O DÍTĚ	332
A. VÝZNAM POPULACE PRO NÁROD	332
B. KOJENECKÁ ÚMRTNOST	332
VĚCNÝ REJSTRÍK	336